

## GIÁO DỤC PHÒNG BỆNH CHO TRẺ 3 - 4 TUỔI THÔNG QUA TRÒ CHƠI ĐÓNG VAI THEO CHỦ ĐỀ Ở TRƯỜNG MẦM NON

Nguyễn Thị Hằng<sup>1</sup>

### TÓM TẮT

*Giáo dục phòng bệnh cho trẻ thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề là một trong những hình thức lồng ghép nội dung giáo dục phòng bệnh cho trẻ trong quá trình tổ chức chơi, giúp trẻ củng cố kiến thức, rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo trong thực hiện các nề nếp, thói quen tốt trong sinh hoạt hàng ngày, góp phần phát triển thể chất cho trẻ mầm non nói chung, trẻ 3 - 4 tuổi nói riêng. Bài viết trên cơ sở làm rõ những kiến thức liên quan đến giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi; kiến thức về trò chơi đóng vai theo chủ đề ở trường mầm non, đặc điểm tâm - sinh lý của trẻ 3 - 4 tuổi, các nội dung giáo dục phòng bệnh cho trẻ thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề. Từ đó, đề xuất rõ cách thức giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề, vận dụng giáo dục phòng bệnh vào trò chơi đóng vai theo chủ đề, góp phần nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục sức khỏe cho trẻ và thực hiện mục tiêu chương trình giáo dục mầm non đáp ứng yêu cầu đổi mới trong giáo dục.*

**Từ khóa:** Giáo dục phòng bệnh, trẻ 3 - 4 tuổi, trò chơi đóng vai theo chủ đề, trường mầm non.

**DOI:** <https://doi.org/10.70117/hdujs.80.10.2025.827>

### 1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Xã hội ngày càng phát triển và hiện đại, song song với đó chất lượng đời sống con người càng được nâng cao và cải thiện thì những yêu cầu về sức khỏe cũng được chú trọng hơn. Cùng với sự biến đổi mạnh mẽ của khí hậu thì bệnh tật luôn rình rập đe dọa sức khỏe con người với nhiều loại mầm bệnh mới. Điều này khiến xã hội ngày càng quan tâm đến việc nâng cao sức khỏe phòng bệnh. Với mục tiêu cải thiện sức khỏe, giảm tỉ lệ mắc bệnh và nâng cao chất lượng cuộc sống thì việc giáo dục trẻ trở thành những con người biết yêu bản thân, biết tự chăm sóc và trở thành người có trách nhiệm đối với bản thân, gia đình, xã hội là điều vô cùng cần thiết. Giáo dục phòng bệnh có ý nghĩa quan trọng trong việc bảo vệ sức khỏe và phát triển toàn diện cho trẻ, giúp trẻ nâng cao nhận thức về sức khỏe, hiểu được tầm quan trọng của việc giữ gìn sức khỏe, biết cách tự chăm sóc bản thân và tránh những thói quen có hại. Thông qua việc tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề ở trường mầm non, lồng ghép giáo dục phòng bệnh, giúp giờ chơi của trẻ trở nên sinh động hơn, bớt đơn điệu nhàm chán, giúp trẻ hình thành, khắc sâu, ghi nhớ những thói quen phòng bệnh tốt nhất.

Trẻ 3 - 4 tuổi là giai đoạn đầu của lứa tuổi mẫu giáo. Ở giai đoạn này, trẻ rất dễ bị nhiễm bệnh do tiếp xúc với môi trường xung quanh rộng rãi hơn, ham tò mò khám phá hơn, trẻ hay mắc các bệnh như: viêm họng, ho, cảm, sốt, viêm mũi, chân tay miệng... Vì vậy, những hiểu biết về tự phòng bệnh cho bản thân trẻ là cần thiết. Đặc biệt, trẻ từ 3 - 4 tuổi bắt

<sup>1</sup> Khoa Giáo dục, Trường Đại học Hồng Đức; Email: [nguyenthihang@hdu.edu.vn](mailto:nguyenthihang@hdu.edu.vn)

đầu có những hành động tự làm theo ý mình vì trẻ muốn chứng minh bản thân có thể tự làm được mà không cần sự giúp đỡ của người lớn. Điều đó cũng cho thấy sự cá tính của trẻ ở độ tuổi này bộc phát rất mạnh mẽ. Có thể nói, đây chính là thể mạnh của trẻ độ tuổi này khi chúng ta giáo dục cho trẻ biết tự chăm sóc sức khỏe phòng bệnh thông qua trò chơi đóng vai có chủ đề, giúp trẻ được thỏa mãn mong muốn nhưng vẫn có ý thức tự giữ gìn an toàn cho sức khỏe.

Trong thực tiễn giáo dục mầm non hiện nay, việc giáo dục phòng bệnh cho trẻ đã được quan tâm, chú ý và được thực hiện dưới những hình thức khác nhau như trong hoạt động học tập, trong chế độ sinh hoạt hàng ngày, trong hoạt động vui chơi. Tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề cho trẻ 3 - 4 tuổi là “chìa khóa” giúp trẻ lứa tuổi này hòa mình vào thế giới người lớn mà trẻ mong muốn. Giáo viên nắm cơ hội này để lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ là vô cùng hợp lý. Tuy nhiên, hiệu quả giáo dục phòng bệnh cho trẻ mẫu giáo 3 - 4 tuổi ở trường mầm non hiện nay chưa cao, đặc biệt là thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề, do nhiều nguyên nhân khác nhau. Một trong những nguyên nhân đó là giáo viên chưa sử dụng các biện pháp một cách hợp lý. Để giúp giáo viên mầm non có thể lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ trong quá trình tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề một cách linh hoạt và hợp lý hơn, tôi lựa chọn nghiên cứu này, góp phần nâng cao khả năng tự phòng bệnh cho trẻ, giúp trẻ lớn lên khỏe mạnh, hội nhập toàn cầu tự tin, vững vàng.

## 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu sử dụng phương pháp tổng quan tài liệu thông qua việc phân tích, tổng hợp từ sách vở, tạp chí, giáo trình những công trình nghiên cứu của các tác giả có liên quan đến nội dung giáo dục nâng cao sức khỏe phòng bệnh cho trẻ, cũng như liên quan đến trò chơi đóng vai theo chủ đề của trẻ mẫu giáo. Qua đó, tiến hành phân tích và tổng hợp, khái quát hóa các thông tin nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho bài báo.

Bên cạnh đó, để làm cơ sở khoa học cho việc lựa chọn nội dung kiến thức cần bổ sung, hỗ trợ cho giáo viên mầm non, chúng tôi đã quan sát, tham dự các hoạt động hàng ngày và trao đổi trực tiếp với cán bộ quản lý và giáo viên các trường mầm non trong tỉnh Thanh Hóa, đặc biệt là giáo viên Trường Mầm non Thực hành Hồng Đức - đơn vị phối hợp trong quá trình nghiên cứu, thử nghiệm - nhằm thu thập ý kiến làm cơ sở cho hướng nghiên cứu mang ý nghĩa thực tiễn và tránh sự trùng lặp trong nghiên cứu.

## 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN

### 3.1. Một số khái niệm

#### 3.1.1. Bệnh trẻ em

Bệnh trẻ em là những loại bệnh trẻ mắc phải từ khi sinh ra đến tuổi đi học, nguyên nhân gây ra do cơ thể trẻ chưa hoàn thiện hệ miễn dịch chưa phát triển đầy đủ [2].

#### 3.1.2. Phòng bệnh trẻ em

Bảo vệ sức khỏe gồm 4 khâu: Tăng cường sức khỏe, phòng ngừa, chữa bệnh và phục hồi chức năng. Ngành Giáo dục Mầm non trực tiếp chăm sóc sức khỏe cho trẻ, việc tăng cường sức khỏe và phòng ngừa bệnh tật là quan trọng [2].

Phòng ngừa bệnh cho trẻ là tổ chức và thực hiện các biện pháp dự phòng cho trẻ không mắc bệnh như: nuôi dưỡng đầy đủ theo khoa học, tiêm chủng, luyện tập sức khỏe, vệ sinh [2].

### *3.1.3. Khái niệm giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi*

Giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi là giáo viên tổ chức và thực hiện các hoạt động giáo dục cung cấp kiến thức, kỹ năng cho trẻ 3 - 4 tuổi nhằm dự phòng cho trẻ không mắc bệnh [2].

### *3.1.4. Trò chơi đóng vai theo chủ đề*

#### *Khái niệm trò chơi đóng vai theo chủ đề*

Theo tác giả Nguyễn Ánh Tuyết: “Trò chơi đóng vai theo chủ đề là loại trò chơi mà trẻ mô phỏng lại một mảng nào đó của cuộc sống người lớn trong xã hội bằng việc nhập vào (hay còn gọi là đóng vai) một nhân vật nào đó để thực hiện chức năng xã hội của họ” [5].

### **3.2. Bản chất của trò chơi đóng vai theo chủ đề**

Trò chơi đóng vai theo chủ đề bao giờ cũng có “Chủ đề” chơi. Đó chính là các mảng hiện thực được phản ánh vào trò chơi. Chủ đề chơi của trẻ rất đa dạng và phong phú (chủ đề gia đình, bác sĩ, nội chợ...), phạm vi hiện thực mà trẻ tiếp xúc càng rộng bao nhiêu thì các chủ đề chơi càng phong phú bấy nhiêu. Trong quá trình chơi, mọi hành động của trẻ đều xoay quanh chủ đề chơi dựa vào biểu tượng sinh động của trẻ về cuộc sống [5].

Trò chơi đóng vai theo chủ đề bao giờ cũng có các vai chơi, các mối quan hệ chơi, hoàn cảnh tưởng tượng và trẻ phải “Đóng vai” tức là ướm mình vào vị trí của một người lớn nào đó, bắt chước hành động của họ để thực hiện các chức năng xã hội. Trong vai chơi, trẻ thực hiện một công việc nào đó mang tính chất nghề nghiệp như: lái xe, dạy học, chữa bệnh, xây dựng... Trò chơi đóng vai theo chủ đề có thành công hay không phụ thuộc vào việc trẻ có đóng được vai hay không [5].

### **3.3. Đặc điểm tâm - sinh lý của trẻ 3 - 4 tuổi**

#### *3.3.1. Đặc điểm tâm lý*

Một trong những đặc điểm chính của trẻ em trong nhóm tuổi này là sự tò mò và khám phá, muốn khẳng định mình. Trò chơi đóng vai theo chủ đề mang đến cho trẻ cơ hội hoàn hảo để thỏa mãn sự tò mò và tham gia vào thế giới người lớn [4]. Song song với sự tò mò khám phá là sự khẳng định mạnh mẽ của bản thân, trẻ luôn mong muốn tự bảo vệ được bản thân mình, trẻ muốn làm mọi thứ và bắt đầu đặt ra rất nhiều câu hỏi, chính vì vậy trẻ lĩnh hội kiến thức phòng bệnh tốt hơn, có ý thức cao hơn. Ở độ tuổi này, tư duy logic mới bắt đầu hình thành; khả năng chú ý, ghi nhớ đang phát triển. Mặc dù, trẻ chưa thể chú ý sâu nhưng lại ghi nhớ tốt, rất nhanh nhớ nếu trẻ thấy thích thú và tò mò. Tuy nhiên, trẻ dễ quên nên cần bắt chước hành động, lời nói từ giáo viên lặp đi lặp lại nhiều lần để làm theo và ghi nhớ. Vì vậy, trong quá trình tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề, giáo viên cần đưa ra các nội dung giáo dục phòng bệnh, các tình huống phòng bệnh kích thích trẻ bắt chước, làm theo cô, làm theo các bạn giúp trẻ ghi nhớ.

#### *3.3.2. Đặc điểm sinh lý*

Ở giai đoạn này, cơ thể trẻ phát triển mạnh hơn do hệ cơ, xương bắt đầu hoàn thiện, gần như người lớn. Các giác quan của trẻ nhanh nhẹn và khéo léo hơn, vận động tinh bất

đầu phát triển mạnh mẽ. Tuy nhiên xu hướng bệnh tật lan tỏa hơn, trẻ dễ mắc các bệnh về hô hấp, viêm da do trẻ có nhu cầu tiếp xúc nhiều với môi trường xung quanh. Vì vậy, việc giáo dục phòng bệnh cho trẻ giai đoạn này là cần thiết đặc biệt là thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề, giúp trẻ lĩnh hội kiến thức phòng bệnh thông qua trò chơi sẽ không nhàm chán, đơn điệu mà hứng thú hơn.

### **3.4. Nội dung giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề**

#### *3.4.1. Vệ sinh cá nhân*

Ở trường mầm non hiện nay, công tác chăm sóc giáo dục vệ sinh cá nhân cho trẻ là một việc làm tích cực giúp trẻ hình thành những nề nếp, thói quen tốt. Đây là một trong những cách phòng tránh mắc bệnh cho trẻ em đơn giản và hiệu quả nhất. Nội dung vệ sinh cá nhân bao gồm:

*Thứ nhất*, rửa tay: khi tham gia trò chơi đóng vai theo chủ đề, giáo viên lồng ghép giáo dục rửa tay cho trẻ khi tay bẩn, trước khi ăn và sau khi đi vệ sinh, rửa tay khi đi ra ngoài trở về nhà, dạy trẻ các bước rửa tay đúng quy trình.

*Thứ hai*, rửa mặt: khi trẻ tham gia đóng các vai chơi giúp rèn luyện cho trẻ thói quen tự vệ sinh rửa mặt khi mặt bị bẩn, rửa mặt sau khi ngủ dậy và rau khi ăn xong, rửa mặt khi đi ra ngoài trở về nhà, dạy trẻ các bước rửa mặt đúng quy trình.

*Thứ ba*, tự thay quần áo: khi tổ chức cho trẻ chơi trò chơi đóng vai theo chủ đề, giáo viên lồng ghép giáo dục trẻ tập tự thay quần áo khi quần áo bị bẩn, khi thay đổi thời tiết, khi tắm.

*Thứ tư*, che miệng mỗi khi hắt hơi và ho: khi tham gia trò chơi, giáo viên lồng ghép dạy cho trẻ thói quen lấy tay che miệng, mũi khi hắt xì hơi hoặc ho. Hướng dẫn trẻ sử dụng khăn giấy, trẻ cần tuân thủ thói quen vệ sinh này khi thể hiện các vai chơi.

#### *3.4.2. Giữ gìn vệ sinh môi trường sống*

Thu hút trẻ 3 - 4 tuổi tham gia các vai chơi trong trò chơi đóng vai theo chủ đề tập trung vào vệ sinh môi trường là cách hiệu quả để truyền cho trẻ ý thức trách nhiệm với môi trường thông qua các vai chơi trong xã hội trẻ em thu nhỏ trong trò chơi này, bao gồm các nội dung sau:

*Thứ nhất*, bỏ rác đúng nơi quy định: khi tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề cho trẻ cần giáo dục trẻ bỏ rác thải đúng nơi quy định, không vứt rác bừa bãi và nhặt rác bỏ vào thùng khi có rác vương vãi.

*Thứ hai*, không phá cây, bẻ cành, tham gia trồng, chăm sóc và bảo vệ cây xanh: khi cho trẻ tham gia vai chơi cùng các bạn, giáo viên cần lồng ghép nội dung bảo vệ môi trường sống có bầu không khí trong lành bằng cách trồng và chăm sóc cây xanh, không phá cây và bẻ cành; dạy trẻ hiểu được lợi ích của cây xanh với môi trường sống.

*Thứ ba*, giữ gìn vệ sinh lớp học, nhà ở, nơi công cộng: khi tham gia trò chơi đóng vai theo chủ đề với nhiều vai chơi khác nhau giáo viên lồng ghép dạy trẻ biết giữ gìn vệ sinh lớp học, nhà ở, nơi trẻ đi đến, cụ thể như: không xả rác bừa bãi, quét dọn, lau chùi sàn nhà, sắp xếp đồ dùng đồ chơi gọn gàng sạch sẽ.

### 3.4.3. Tăng cường vận động ( hoạt động thể chất)

Khi tổ chức cho trẻ chơi trò chơi đóng vai theo chủ đề, giáo viên lồng ghép giáo dục trẻ ý nghĩa của việc luyện tập và vận động giúp trẻ phòng tránh bệnh tật và có sức khỏe dẻo dai; giáo dục trẻ về lợi ích của vận động đối với sức khỏe; khuyến khích trẻ tích cực tham gia các bài tập vận động hàng ngày

### 3.4.4. Dinh dưỡng hợp lý, khoa học

Khi tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề, có thể lồng ghép nội dung dinh dưỡng vào góc chơi: dạy trẻ biết cách chọn, bảo quản, chế biến thực phẩm hợp lý, ăn chín uống sôi đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm.

### 3.4.5. Tiêm phòng đầy đủ và khám sức khỏe định kỳ

Trong quá trình tổ chức trò chơi đóng vai theo chủ đề, giáo viên cần lồng ghép nội dung giáo dục cho trẻ về tầm quan trọng của việc tiêm phòng để không bị mắc các bệnh nguy hiểm và khám sức khỏe thường xuyên để phát hiện bệnh sớm.

## 3.5. Giáo dục phòng bệnh cho trẻ mẫu giáo 3 - 4 tuổi thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề ở trường mầm non

### 3.5.1. Vai trò của trò chơi đóng vai theo chủ đề đối với giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi trường mầm non

Trò chơi đóng vai theo chủ đề là trò chơi giữ vị trí trung tâm, có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình giáo dục nhằm phát triển nhân cách của trẻ nói chung và quá trình giáo dục phòng bệnh cho trẻ nói riêng. Trong giáo dục phòng bệnh cho trẻ, các nội dung giáo dục được lồng ghép vào các chủ đề chơi, nội dung chơi của trò chơi đóng vai theo chủ đề giúp trẻ dễ dàng tiếp thu những kiến thức, kỹ năng, thái độ đối với việc phòng bệnh cho bản thân và người xung quanh [5].

Nội dung phong phú của trò chơi đóng vai theo chủ đề sẽ giúp việc lồng ghép các nội dung giáo dục phòng bệnh cho trẻ trở nên dễ dàng hơn. Khi đóng vai, ở trẻ xuất hiện hứng thú mới; trẻ muốn biết nhiều hơn để tái tạo các hành động và các mối quan hệ xã hội của người lớn đúng hơn. Chính vì vậy, giáo dục phòng bệnh cho trẻ mẫu giáo thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề sẽ kích thích và duy trì được hứng thú của trẻ đối với việc tìm hiểu nhằm chiếm lĩnh và mở rộng những hiểu biết của mình về việc phòng bệnh. Đồng thời tác động trực tiếp để phát triển hứng thú đó thành nhu cầu ham hiểu biết của trẻ đối với việc phòng bệnh. Để thực hiện được vai chơi (đóng vai), trẻ phải suy nghĩ về các hành động và thái độ của vai chơi, phải học cách lập kế hoạch trước cho một hoạt động sẽ tiến hành, học cách tự giải quyết các nhiệm vụ chơi. Vì vậy, thúc đẩy sự chú ý và ghi nhớ có chủ định của trẻ đối với những kiến thức và các thao tác trong công việc phòng bệnh tốt hơn, trẻ có thái độ độc lập, tự giác hơn đối với việc thực hiện các công việc phòng bệnh cho bản thân [5].

Trò chơi đóng vai theo chủ đề với các hành động chơi sẽ tạo điều kiện để trẻ có cơ hội rèn luyện những kỹ năng phòng bệnh ngày càng hoàn thiện hơn. Đồng thời việc thực hiện các hành động chơi sẽ giúp trẻ hiểu được ý nghĩa và sự cần thiết của các công việc phòng bệnh. Các mối quan hệ chơi và các mối quan hệ thực trong trò chơi đóng vai theo chủ đề sẽ

tạo điều kiện để trẻ được tích cực giao lưu, học hỏi lẫn nhau để củng cố thêm những kiến thức, kỹ năng vệ sinh thân thể. Thông qua “Xã hội trẻ em” trong trò chơi, trẻ biết đánh giá bản thân, biết đánh giá bạn. Vì vậy, giúp trẻ có được thái độ tích cực hơn trong việc tiếp thu những kiến thức, rèn luyện các thao tác, kỹ năng phòng bệnh ngày càng tốt hơn để có thể hoàn thành tốt nhiệm vụ phòng bệnh thông qua thực hiện tốt vai chơi của mình [5].

Luật chơi được ẩn sau các vai chơi sẽ giúp trẻ lĩnh hội và tuân theo một số những quy tắc và yêu cầu đối với việc phòng bệnh một cách tự nhiên hơn, dễ dàng hơn, không gò bó và căng thẳng đối với trẻ. Bởi vì, sự tự nguyện chấp nhận các quy tắc, các yêu cầu đó xuất phát từ chính nhu cầu, mong muốn được đóng vai và được thể hiện tốt vai chơi mình đảm nhận [5].

Việc luân chuyển vai chơi sẽ giúp trẻ có thể thay đổi vị trí của mình trong trò chơi, có nghĩa là thay đổi cả nội dung chơi và các hành động chơi... Vì vậy mà trẻ có cơ hội để thực hiện tất cả các công việc chăm sóc phòng bệnh khác nhau, giúp cho kiến thức, kỹ năng của trẻ ngày càng được củng cố, mở rộng và ghi nhớ sâu hơn. Đồng thời việc luân chuyển vai chơi sẽ làm tăng hứng thú của trẻ đối với các nhiệm vụ giáo dục phòng bệnh, khiến trẻ tích cực hơn, tự giác hơn để hoàn thành nhiệm vụ [5].

Đồ chơi mô phỏng các đồ dùng vệ sinh cá nhân trong trò chơi đóng vai có chủ đề sẽ kích thích hứng thú của trẻ, khiến trẻ chủ động hơn, tích cực hơn, dễ dàng hơn trong việc lĩnh hội những cách thức sử dụng chúng. Đồng thời vận dụng luôn những hiểu biết đó để thực hiện các thao tác với đồ chơi mô phỏng để thực hiện tốt nhiệm vụ phòng bệnh thông qua việc thực hiện chính xác các thao tác vệ sinh của vai chơi mình đảm nhận [5].

Như vậy, thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề, giáo viên có thể dễ dàng tác động đến tình cảm của trẻ để trẻ có những thái độ tự giác, tích cực, chủ động thực hiện việc ý thức phòng bệnh và hiểu được ý nghĩa, sự cần thiết của việc thực hiện chúng.

*3.5.2. Cách tổ chức giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề được thực hiện qua các bước sau:*

*Bước 1: Thiết kế môi trường chơi cho trẻ*

*Căn cứ vào chủ đề chơi giáo viên thiết kế các góc chơi*

Chủ đề chơi được xác định trình tự trong năm học theo từng độ tuổi. Đối với trẻ 3 - 4 tuổi trong 1 năm học có 9 chủ đề sau: Trường mầm non, Bản thân, Gia đình, Nghề nghiệp, Giao thông, Thế giới thực vật, Thế giới động vật, Các hiện tượng tự nhiên và Quê hương Đất nước - Bác Hồ. Giáo viên thiết kế các góc chơi dựa theo chủ đề thực hiện, dự kiến đồ chơi và các nguyên vật liệu ở các góc chơi theo từng chủ đề lớn và chủ đề nhánh khác nhau sao cho phù hợp, đồ chơi ở các góc chơi phải đảm bảo tính an toàn cho trẻ và mang tính thẩm mỹ cao, bổ sung thêm đồ dùng đồ chơi giáo dục phòng bệnh cho trẻ: Gian hàng thực phẩm, đồ dùng bác sĩ, các dụng cụ vệ sinh cá nhân, các dụng cụ vệ sinh môi trường...

Từ chủ đề chơi ở các góc chơi, đồ dùng đồ chơi ở các góc, giáo viên dự kiến vài nội dung chơi cho trẻ được tự do lựa chọn (lưu ý chú trọng các nội dung lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ để định hướng trong quá trình chơi). Nội dung chơi thường thay đổi theo tuần, mỗi 1 tuần các góc sẽ cố định nội dung chơi mà cô đã chuẩn bị giúp trẻ chơi thành thạo vai chơi và khắc sâu những kỹ năng kiến thức cần thiết.

Sau khi đã xác định nội dung chơi ở các góc chơi phù hợp chủ đề, giáo viên xây dựng

nội dung lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ

*Ví dụ:* Chủ đề: “Tết và mùa xuân”

Góc phân vai: Trò chơi “Gia đình chơi Xuân”.

Giáo viên thay đổi môi trường chơi cho trẻ bằng cách thiết kế các góc chơi theo chủ đề “Tết và mùa xuân”.

Dự kiến các đồ dùng đồ chơi ở các góc theo chủ đề “Tết và mùa xuân” (có bổ sung đồ chơi hàng ngày).

Dự kiến các nội dung cho trẻ chơi ở các góc (mỗi góc vài nội dung chơi để trẻ tự do lựa chọn).

*Xác định nội dung lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ*

Hướng dẫn trẻ tự thay quần áo đẹp đi chơi xuân, biết giữ gìn quần áo sạch sẽ, mặc trang phục phù hợp thời tiết khi đi chơi xuân.

Khi đi chơi xuân cần dặn trẻ ăn ít bánh kẹo, ăn uống khoa học và chú ý vệ sinh răng miệng.

Rửa tay, rửa mặt sạch sẽ khi tay bị bẩn và sau khi đi chơi xuân.

Khi đi chơi xuân không vứt rác bừa bãi.

*Bước 2:* Tham gia chơi cùng trẻ để định hướng nội dung phù hợp

Căn cứ nội dung chơi, giáo viên giới thiệu các góc chơi và cho trẻ tự phân vai chơi, tự chọn nội dung chơi (hoặc giáo viên chỉ định vai chơi giúp trẻ nếu trẻ chưa biết chơi thuần thục).

Trong quá trình trẻ chơi, giáo viên điều chỉnh hành động chơi của trẻ phù hợp với vai chơi và hướng tới lồng ghép nội dung giáo dục phòng bệnh.

Giáo viên có thể tự nhập một vai trong quá trình chơi cùng trẻ (có thể vai phụ hoặc vai chính).

*Ví dụ:*

Góc phân vai trò chơi “Bác lao công”: Trẻ đóng vai bác lao công không chỉ làm nhiệm vụ quét vệ sinh mà giáo viên hướng dẫn trẻ đóng vai bác lao công nhắc nhở mọi người bỏ rác vào thùng không vứt rác bừa bãi để bảo vệ môi trường.

Góc Bác sĩ: Sau khi bác sĩ khám bệnh cho bệnh nhân, kê đơn thuốc, giáo viên hướng dẫn bác sĩ căn cứ vào bệnh để dặn dò bệnh nhân ăn uống, nghỉ ngơi phù hợp.

*Bước 3:* Tạo tình huống để giáo dục phòng bệnh cho trẻ

Trong quá trình trẻ chơi, giáo viên bao quát các góc chơi, cùng chơi với trẻ và tạo ra nhiều tình huống về giáo dục phòng bệnh cho trẻ xử lý.

Việc cô tạo tình huống cho trẻ, hoặc tham gia cùng trẻ trong các vai chơi giúp hoàn thiện vai chơi của trẻ, tình huống giúp trẻ biết phân tích tổng hợp vấn đề và đưa ra xử lý vấn đề một cách tốt nhất.

*Ví dụ:*

Cô tạo tình huống: Trẻ đóng vai bác sĩ, cô giáo đóng vai bệnh nhân và gọi bác sĩ “Bác sĩ ơi tôi bị ngứa khắp cơ thể, phải làm sao đây?”

Cô tạo tình huống: Cô giáo vào vai người bán hàng và giả vờ để rác không đúng nơi quy định, và hỏi trẻ “Nếu bác bán hàng hành động như thế đã đúng chưa? Phải làm như thế

nào mới đúng?”

Cô giáo vào vai mẹ dẫn bé đi siêu thị và luôn đặt câu hỏi cho trẻ qua các gian hàng: Lựa chọn các thực phẩm như thế nào để đảm bảo an toàn ăn uống.

#### *Bước 4: Đánh giá quá trình chơi*

Kết thúc trò chơi, giáo viên nhận xét đánh giá từng vai chơi, từng góc chơi; khen ngợi các vai chơi tốt, biết thể hiện được nội dung phòng bệnh tốt, biết xử lý các tình huống phòng bệnh cô và các bạn đưa ra.

#### *3.5.3. Vận dụng giáo dục phòng bệnh cho trẻ 3 - 4 tuổi thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề ở trường mầm non*

Góc phân vai

Chủ đề: Bản thân - Tuần 1

Đối tượng: Trẻ (3 - 4 tuổi)

Thời gian: 30 - 35 phút

Mục đích, yêu cầu

Kiến thức: Trẻ biết thể hiện được một vài hành động phù hợp với vai chơi mình đã nhận; Trẻ nắm được kiến thức giáo dục phòng bệnh qua các vai chơi.

Kỹ năng: Trẻ biết thực hiện vai chơi thuần thục, xử lý tình huống giáo dục phòng bệnh hợp lý; phát triển nhận thức bằng việc kích thích khả năng quan sát, khả năng ghi nhớ có chủ đích thông qua hoạt động chơi đóng vai.

Thái độ: Trẻ có hứng thú, tích cực với hoạt động; biết đoàn kết, nhường nhịn nhau trong khi chơi; biết cất dọn đồ dùng đồ chơi đúng nơi qui định, gọn gàng sau khi chơi.

Chuẩn bị: Địa điểm (lớp học, không gian thông thoáng, sạch sẽ); Môi trường tâm lý (giáo viên tạo cho trẻ bầu không khí tâm lý thoải mái, bao gồm cả sự ảm áp của giáo viên và bạn bè tạo nên); môi trường vật chất (Đồ dùng dụng cụ của cô và trẻ; bản nhạc bài hát “cái mũi”, “năm ngón tay ngoan”; đồ chơi đầy đủ).

| Góc chơi                                                         | Nội dung chơi                                                                                                                                                 | Đồ dùng                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Góc phân vai:<br>Gia đình; Bán hàng thực phẩm;<br>Nấu ăn; Bác sĩ | - Đi mua hàng thực phẩm.<br>- Nấu một số món ăn cho gia đình.<br>- Chăm sóc em búp bê, bón cho em búp bê ăn...<br>- Đi khám bệnh; bác sĩ khám bệnh, kê thuốc. | - Thịt, cá, trứng, sữa, rau, củ, quả... xoong, nồi, bát đũa...<br>- Búp bê, giường tủ, máy giặt...<br>- Tai nghe, ống tiêm, quần áo bác sĩ... |

#### *Cách tiến hành*

| Tổ chức hoạt động                                                                                                                                                                 | Dự kiến hoạt động của trẻ      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| 1. Ổn định tổ chức, gây hứng thú:<br>- Cả lớp hát bài “Cái mũi”<br>- Trò chuyện về nội dung bài hát:<br>+ Cảm ơn các con, cô và các con vừa hát bài hát nói về điều gì? (cái mũi) | - Trẻ hát<br><br>- Trẻ trả lời |



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>+ Theo các con cái mũi có tác dụng gì? (ngửi, thở)</p> <p>- Có rất nhiều bộ phận trên cơ thể chúng mình các con hãy giúp cô kể tên nào?</p> <p>- Với chủ đề “Bản thân” xin chào mừng tất cả các con đến với hoạt động góc ngày hôm nay.</p> <p><i>2. Phương pháp và hình thức tổ chức</i></p> <p><i>2.1. Thỏa thuận chơi</i></p> <p>- Cô có một bí mật dành cho các con, các con hãy nhắm mắt lại để chọn cô nào!</p> <p>- Trốn cô... trốn cô không bạn nào được tí hí đầu nhé 1...2...3 mở mắt ra nào có ai biết đây là gì không? (cho trẻ xem màu in, tranh vẽ...)</p> <p><i>2.1. Góc phân vai</i></p> <p>* Các góc chơi và đồ dùng đồ chơi trong các góc được cô thiết kế phù hợp với chủ đề bản thân. Nội dung chơi là: vai bán hàng, mua hàng, mẹ con, bác sĩ, bệnh nhân. Từ các nội dung chơi, cô dự kiến nội dung lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ:</p> <p>+ Tư vấn và biết lựa chọn thực phẩm tươi ngon đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm ăn vào tốt cho sức khỏe.</p> <p>+ Mẹ chăm sóc con rửa tay, rửa mặt, thay quần áo... để vệ sinh cá nhân phòng bệnh.</p> <p>+ Bác sĩ dặn dò bệnh nhân ăn uống nghỉ ngơi, vệ sinh thân thể, mặc quần áo giữ ấm... để nhanh khỏi bệnh.</p> <p>- Ở góc phân vai chúng mình nhìn xem có những gì? Con sẽ chơi trò gì ở góc phân vai?</p> <p>- Ai muốn chơi ở góc phân vai?</p> <p>Bán hàng thực phẩm:</p> <p>- Khi bán hàng thực phẩm con bán những gì?</p> <p>- Thái độ của con ra sao?</p> <p>- À người bán hàng phải biết sắp xếp cửa hàng sao cho đẹp mắt, biết mời khách vào mua hàng. Thái độ với khách hàng phải niềm nở; bán hàng còn phải biết tư vấn cho khách mỗi thực phẩm có lợi ích gì cho cơ thể, cần phải ăn nó như thế nào?</p> <p>- Còn bạn nào muốn chơi ở góc phân vai nữa? Con sẽ chơi gì?</p> <p>- Ở trò chơi nấu ăn thì con sẽ nấu món gì?</p> <p>- À các cô nội trợ thì nấu những món ăn thật ngon, đầy đủ dinh dưỡng để chúng mình ăn và lớn khỏe mạnh nhé! Mỗi món ăn các con chế biến ra có lợi gì cho sức khỏe của chúng ta, khi ăn phải ăn đủ các nhóm thực phẩm.</p> <p>- Ai chơi ở góc phân vai nữa nào?</p> <p>- À trò chơi gia đình mẹ sẽ chăm sóc con như thế nào?</p> <p>- Mẹ phải tắm gội cho bé sạch sẽ, cho bé ăn, vệ sinh mắt mũi cho bé bằng nước muối sinh lý, thay quần áo cho bé và ru bé ngủ đúng không nào?</p> | <p>- Trẻ trả lời</p> <p>- Trẻ lấy tay che mắt</p> <p>- Trẻ kể tên</p> <p>- Trẻ lắng nghe</p> <p>- Trẻ trả lời</p> <p>- Trẻ lắng nghe</p> <p>- Trẻ trả lời</p> <p>- Trẻ lắng nghe</p> <p>- Trẻ lắng nghe</p> <p>- Trẻ trả lời</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>- Bạn nào làm bác sĩ? Bạn nào đóng vai bệnh nhân nào?</p> <p>- À khi đóng vai bác sĩ thì phải có thái độ ân cần với bệnh nhân, khám bệnh tử tế cẩn thận nhẹ nhàng hỏi han và dặn dò bệnh nhân biết cách phòng bệnh cho mình như: không được ăn nhiều bánh kẹo ngọt sẽ bị sâu răng, ăn nhiều rau để tăng sức đề kháng cho cơ thể, ăn chín uống sôi để khỏi bị đau bụng, vệ sinh thân thể sạch sẽ....</p> <p>- Còn bệnh nhân thì phải như thế nào? Bệnh nhân thì phải mệt mỏi, đau ở đâu phải nói cho bác sĩ biết và nghe lời bác sĩ dặn dò.</p> <p><i>2.2. Quá trình chơi</i></p> <p>- Trong quá trình chơi, cô bao quát trẻ, quan sát giúp trẻ thỏa thuận vai chơi.</p> <p>- Cô hướng dẫn trẻ chơi: chú ý đến kỹ năng thể hiện hành động vai chơi của trẻ, nếu chưa phù hợp, cô uốn nắn kịp thời.</p> <p>- Tạo cơ hội để trẻ bộc lộ khả năng (đưa ra các sáng kiến chơi, tình huống chơi, trò chuyện, thuyết phục, hướng dẫn...)</p> <p>- Lồng ghép giáo dục phòng bệnh cụ thể cho trẻ thông qua từng vai chơi.</p> <p>- Tạo tình huống giáo dục phòng bệnh cho trẻ khi chơi ở các vai chơi để trẻ xử lý.</p> <p><i>2.3. Nhận xét sau khi chơi</i></p> <p>- Cô nhận xét chung và định hướng buổi chơi sau cho trẻ, khen vai chơi nổi bật; khen những trẻ thể hiện vai tốt, thể hiện nội dung phòng bệnh tốt và biết cách xử lý các tình huống phòng bệnh.</p> <p>- Hôm nay cô thấy các con chơi rất ngoan, nhập vai chơi tốt, khen các con một tràng pháo tay nào. Bây giờ nhiệm vụ của các con là gì? (cất dọn đồ dùng, đồ chơi).</p> <p><i>3. Kết thúc</i></p> <p>- Trẻ cùng hát và cất gọn đồ dùng, đồ chơi đúng nơi quy định.</p> | <p>- Trẻ lắng nghe</p> <p>- Trẻ trả lời</p> <p>- Trẻ chơi cùng cô</p> <p>- Trẻ cùng hát và dọn đồ dùng đồ chơi</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### 4. KẾT LUẬN

Giáo dục phòng bệnh đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc bảo vệ sức khỏe, hình thành và phát triển toàn diện nhân cách cho trẻ. Giáo dục phòng bệnh cần phải được tiến hành ngay ở lứa tuổi mầm non để giúp trẻ có những hiểu biết, kỹ năng và thái độ đúng đắn đối với việc phòng bệnh, từ đó biết tự giác chăm sóc thân thể và sức khỏe của bản thân, đặc biệt là trẻ 3 - 4 tuổi là giai đoạn đầu của lứa tuổi mẫu giáo. Giáo viên mầm non đóng vai trò chủ đạo trong công tác này, là người xây dựng môi trường giáo dục, xây dựng nội dung lồng ghép giáo dục và tổ chức lồng ghép giáo dục phòng bệnh cho trẻ thông qua trò chơi đóng vai theo chủ đề. Giáo dục phòng bệnh cho trẻ mầm non được tiến hành trên cơ sở lồng ghép, tích hợp vào mọi hoạt động của trẻ ở trường mầm non. Trong các hoạt động ở trường

mầm non thì hoạt động vui chơi mà trung tâm là trò chơi đóng vai theo chủ đề sẽ là phương tiện hữu hiệu để giáo dục phòng bệnh cho trẻ.

#### TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đào Thanh Âm, Trịnh Dân, Nguyễn Thị Hoà, Đinh Văn Vang (2007), *Giáo dục Mầm Non, Tập 2*, Nxb. Đại học Sư phạm Hà Nội, Hà Nội.
- [2] Lê Thị Mai Hoa, Trần Văn Dân (2008), *Giáo trình phòng bệnh và đảm bảo an toàn cho trẻ mầm non*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.
- [3] Mai Văn Muôn (1989), *Trò chơi xưa và nay*, Nxb. Thể dục Thể thao, Hà Nội.
- [4] Nguyễn Ánh Tuyết (1999), *Tâm lý học trẻ em*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.
- [5] Nguyễn Ánh Tuyết (2007), *Giáo dục mầm non: Những vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb. Đại học Sư phạm Hà Nội, Hà Nội.
- [6] Enconhin. D. B (1983) , *Tâm lý học dạy học*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.

### DISEASE PREVENTION EDUCATION FOR 3 - 4 YEAR OLD CHILDREN THROUGH THEMED ROLE PLAYS IN KINDERGARTEN

Nguyen Thi Hang

#### ABSTRACT

*Disease prevention education for children through role-playing games based on themes is one of the forms of integrating disease prevention education content for children in the process of organizing children to play, helping children consolidate knowledge, practice skills, and techniques in implementing routines and good habits in daily life, contributing to the physical development of children in general, and 3 - 4 year old children in particular. The article is based on clarifying related knowledge about disease prevention education for 3 - 4 year old children; Knowledge about role-playing games based on themes in preschools, psychological and physiological characteristics of 3 - 4 year old children, disease prevention education content for children through role-playing games based on themes. Thereby clearly proposing ways to educate disease prevention for 3 - 4 year old children through role-playing games based on themes, applying disease prevention education to role-playing games based on themes, contributing to improving the quality of care, health education for children and implementing the goals of preschool education programs to meet the requirements of innovation in education and the development trend of society.*

**Keywords:** Disease prevention education, 3 - 4 year old children, role-playing games based on themes, preschools.

\* Ngày nộp bài: 18/3/2025; Ngày gửi phản biện: 19/3/2025; Ngày duyệt đăng: 31/10/2025